

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Losonezi-utca 24. sz. a. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bermentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petitor tér-fogata 5 kr.

Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. — Az előfizetéseket legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** esupán a kiadó-hivatal vesz fel.

A székhely kérdése.

Még mindig napirenden van, pedig már nem is kérdés, hanem bevégzett tény. A megyei közgyűlés határozata által lett bevégzett tény, amely határozat a törvényszabta alkotmányos formák nem kifogásolható megtartása mellett hozott. De vannak, akik nem így vélekednek, akik azt hiszik, hogy a régi muncipális jogoknak fenn maradt némi töredéke csak oly fölösleges ruhadarab, melyet hol felveszünk hol levetünk, hol pedig átalakítunk, aszerint amint azt az időváltozás vagy a divat szelvénye megkívánja; egyesek önzése, miniszterek önkénye pedig a sutba is dobhatja velünk, ha éppen az opportunitás úgy hozza magával.

Igy vélekedik a kisebbség vezére, ki a miniszteriumhoz benyújtott kérvényen kívül minden lehetőt elkövet, hogy a határozat megsemmisítésék. Korteskedik a miniszteriumban, kapacitál és kér, sőt amint halljuk azzal is fenyegetőzik, hogy kilép a kormánypártból. Nem igen hihető ugyan, hogy e fenyegetés beteljesedik, de végre ha meg is történék, azért Róma nem dölne meg. Hanem mégis nehéz megmagyarázni Andrassy grófnak az úgy mellett kifejtett buzgalmat. Ő tudja bizonyára legjobban, hogy a legtöbbeket nem a Rimaszombat iránti rokonszenv vagy egyéb kicsinyes partikuláris érdek vezetett, mikor városunkra szavaztak. Ő a haladás embere, s nincs okunk kételkedni, hogy szívében fekszik megyéje és hazája emelkedése, boldogulása. Világismerete és közvetlen tapasztalásai meggyőzhették arról, hogy az anyagi és szellemi erők központosítása korunknak egyik legfőbb törekvései közé tartozik, azért, hogy ez által nagyobb városok keletkezvén, az ezekben központosított szellemi és anyagi tőke oly intézményeket hozhasson létre, melyeket szétszórt erőkkkel teremteni lehetetlen, pedig a melyek az egész vidék jólétének előmozdítására nagy befolyással vannak. Ha pénzügyi tekintet nem is forogna fenn e kérdésben, ez az egy argumentum elegendő, hogy Pelsüczöt elejtse a tervből. Mert tudnunk kell azt

is, hogy nem élünk Amerikában, ahol pár évtized alatt keletkeznek a százezer lakossággal bíró városok, s hogy Pelsücz félszázad mulva sem jutna oda, ahol most Rimaszombat áll. Itt csak kettő között lehetett volna választás, vagy Rozsnyó vagy Rimaszombat. — Geografiai helyzete mindkettőnek kedvezőtlen, ez azonban mai közlekedési viszonyaink között nem igen jöhet számba. De annál döntőbb volt a kettő között a pénzügyi tekintet, mi aztán Rozsnyót egészen elejtette.

Mindezek tekintetbe vételével meghozta alkotmányos uton a megye gyűlés határozatát, nagy keserűségére azoknak, akik a haladó kort a porlepte kongó „ösi-juss”, és tradíció merevségével akarják megállítani, vagy akiket tán a kényelem, méginkább kicsinyes érdek és kenyéririgység vetett.

Ezeknek lett vezére Andrassy Manó gróf, s úgy vélekedik, hogy a megye határozatát meg fogja semmisíteni.

De úgy vélekednek némelyek a minisztériumban is, szerencsére kevesen. S azt hihetné az ember, hogy ily merész alkotmány sértést még Rimaszombat városa is feltételez, s ezért menesztett küldöttséget a miniszterhez alázatos kérelemmel, hogy ez meg ne történjék.

Nem úgy van! Városunk küldöttsége nem azért volt fenn, hogy könyörögjön, hanem hogy megmondja a miniszternek, mikép e város mind a szükséges feltételekkel, mind pedig a megyei határozat után most egyedüli joggal bír arra, hogy a megye székhelye legyen.

És, bármint vélekedjünk is egyebekben, kötelességünk feltételezni annyi alkotmányos érületet a miniszterelnökben, hogy e jogot önkényileg megsemmisíteni nem fogja.

Rimaszombat, június 10.

A hivatalos lap f. évi 101 száma egy körözvényt közöl a nmsgu vallás és közoktatásügyi magy. kir. miniszterium-

tól, melyben mindazon tanulók, kik részint az eperjesi, részint a pozsonyi ág. ev. iskolákból pánszláv üzemek miatt kizárattak, az összes hazai tanintézetek látogatásától el lettek tiltva „azon hozzáadással, hogy ha esetleg ezen kizárt növendékek egyikének vagy másikának sikerülne is bármily uton és módon valamely nem hazai tanintézettől tanítói oklevelet vagy más bizonyítványt szerezni, azok hazánk határain belül érvényteleneknek fognak tekintetni.”

Ezen eljárást kétségkívül a legszentebb honfíerzet sugallta szemben azon üzemekkel, melyeket hazánkban egyes vidékein érdekesők, vagy hiu ábrándozók kezdtek meg, izek évek hosszu során át s izek ma is. De szerintünk a baj gyökeres orvoslását egyes növendékek pályájának megszakítása által keresztül vinni nem lehet, nem pedig azért, mert — ezen ifjak, kik eléggé még nem érettek, sem pedig nem önállók, esupán áldozatok azoknak kezei között, kik velük a hazaelles eszméket nem csak megismertették, hanem a mi — fájdalom — sokkal inkább figyelemre méltó, meg is kedveltették.

Pedig a mint napról-napra látjuk ezek a társadalmi és politikai életben a legszentebb jogokat élvezik s részeseülnek mindazon jótéteményben, mit a kedves haza nyujthat polgárainak.

Ezek ellen a kormány nem lép fel úgy a mint kellene s magára a társadalomra bizza azt, hogy a megfenésedett részt kebeléből kivesse. Igaz, hogy ez sokkal szebb, sokkal realisabb eredményt érend el, — de az absolut kormányok által ápolt kinövések lenyesésére, a pánszláv apostolok elnyomására maga a társadalom szerintünk e jelenben nem elégséges, itt a kormánynak és a hazafias érzelmeiktől áthatottaknak szövetkezniök kell. Mert azok, kik az állam elvitázhatlan jogait el nem ismerik, sőt annak törvényeivel homlok egyenesen ellenkező tanokat hirdetnek, nem tekintethők polgároknak, s így — a polgári kötelességeket nem teljesítvén — polgári jogok élvezetésére sem méltók.

Tekintsünk csak szét bérczes megyénkben. A nagyrözei iskolának bezáratása által erős csapást mért a tisztai ev. egyház-kerület a bazeaelles eszmék hirdetőire, de azokat kik hason eszmékkel vannak eltelve és ezeket az egyszerű polgárok között hirdetik, itt élnek közöttünk, — azon jogokban részesülnek, mint mi; ugyanazon törvények oltalma alatt állanak, mint mi, de — a melyekben a rájuk rótt polgári kötelességeket sem nem teljesítik, sem teljesíteni nem akarják.

Ezeknek megtörésére a társadalom maga kevés s az általuk támasztott s folyton ápolt hazafiatlan eszmék kiirtására a társadalmat a kormánynak és viszont támogatnia kell. — S a kormány mit eszi! Kitalja megyénk egyik birtokosának fiát az összes hazai tanintézetekből, mialatt az atya nyugdíjat huz; a nagyrözei postamester a

TÁRCSA.

A becsületét kereste.

— Rajz. —
(Vége.)

Az asszony haza szaladt az édes anyjához. A szomszéd Gáborja kíserte haza; szép deli legény, festeni sem lehetne szebbet. . . . Sötét volt egy kicsit, megfogta a menyecske kezét, hogy a szérükert-közön el ne essék. Takács Pásztor Andrásné görsösen kapaszkodott a legény kezébe . . .

A hogy a tisztásra értek, a holdvilág kisütött. Ránézett az asszony a deli legényre, aztán égő arczaioz kapva elfutott, Isten áldjont se mondva. Futásában visszanezett, a maga árnyékától is félt. Nem ment az édes anyjához, haza fordult . . .

Az udvarban aludt az ura. Arzát kifordította az utalatos mámor. . . .

Másnap zörtölődött délig. Egy jó szava sem volt. Délután az asszony megint hazavágyódott az édes anyjához. Gáborék kertje alatt megdobbant a szive. Eszébe jutott az az a régi mondás, hogy: olyan az asszony szerelem nélkül mint a lámpa olaj nélkül. Édes kedves nóták zsongtak a fülében, benézett a kerítés hasadékaiba. Kévéket adogatott fel Gábor. Meglátta a legény vaskos karjait, sugár természetét; szédülés fogta el, a kerítésbe kellett kapaszkodnia, hogy megtudjon állni. . . .

Valami huzta, valami kergette. . . .

Takács Pásztor Andrásnének sok ideje maradt ellátni az anyjához. A törvényt járta az ura. Mikor meg haza jött, sok volt fejében a jóból. A bor beszélt belőle. Most már csakugyan belátta, hogy: asszonyok dolga esupa komédia! . . .

— Hogy szeretették egymást azzal az Agnessal, te asszony! és megbuzcizoltátok a becsületem! De majd más végét fordítom a dolognak. . . . Azt mondják jobb lett volna, ha kibékültök, úgy sem vallottak a tanuk. . . . Igaz; de hát ki hozza helyre az én becsületem, ha csak magam nem? Majd megmutatom én annak az asszonynak, hogy szeret-het-e én kivülem mást a feleségem?

Erzsók asszony lesütötte a szemét ura beszédére. Álmodott-e valaha ilyen életrel? Hitte-e, hogy az ő Bandija

a becsülete keresésében elveszti a becsülését? Milyen szelid szerető volt! . . . A szeretőre való gondolat megrázta mindenét, mint szélvész a fát. Behunyta szemét, nem látott semmit. . . . de látta a Gábor érzezből öntött patyolat két karját . . .

Közelebb húzódott az urához, átkarolta, hogy azt a látást elfelejtse, de nem tudta. Ott álmodott vállaira dölve, álmodott volna ki tudja meddig ha az ura rá nem mordul.

— Tudod-e te asszony, hogy a nyelved meg annak a másiknak a nyelve sokba került nekem! Most megy a főtörvényszékre a dolog, ott azután kenni kell a kereket. . . . Hogy téged bántott, az is baj; de hogy engem kisebbitett, ez gyűjtötte meg az égi háborut a feje fölött! . . . De megmutatom neki, hogy ki vagyok én!

Takács Pásztor András nagyot ivott a boros kancsóból, azután felkapta a szürét és faképnél hagyva feleségét, elesatangolt valahová.

Erzsi reggelre kelve sem ébredett fel álmaiból. Felébredtették a szomszédasszonyok. Ez sutogott, az beszélt. A szóból mese lett, a mesének fullánkja is volt. Ez a fullánk megmérgezte lelkét-testét. . . . A beszéd még hagyján, de a valóság az keserves! Még a nóta is beleavatkozott. Utezhosszant énekelték, hogy Pásztor András tunikás kisasszonyoktól tanul szeretni. Nem csak a bíró konyhája telik a pénzből, hanem ezeknek is jut egy kis bécsi rongyra, selyem kendőre. Sok esárdáslány tudna róla beszélni, de arannyal-üzüttel van a kereplője beállítva.

A gazda csak járta a várost. Fogyott a verem, szaporodott az irás. A menyecske nem bánta, ha szegények maradnak is, csak a becsület legyen meg — és az ura kerüljön haza! Hejh, mert ha sokáig nem jön, hiába jön azután! . . .

De a gazda csak járta a várost. És úgy hozta a rendi, hogy mindig a hamis száju Bognár Agnessal került össze a szük gyalogósvényen.

Erzsi asszony otthon busan egymagában vívódott a dobogó szívével. Egyszer csak megszólalt a nóta az ablakja alatt:

Bognár Ágnes csak selyembe öltözik,
Pásztorának meg kartonra sem telik. . . .

Hát Takács Pásztor Andrásról mit mond a nóta? Azt

a mit a gazda, mikor jó kedvében az ügyvéd biztatásával, szaporodott adóslévével, meg az új törvényirással tér haza s rákezdí hogy:

Nem kell engem tanítani,
Hogy kell szeretőt tartani.

Takács Pásztor András! Takács Pásztor András! Hátha, míg te szeretkezel, elszeretik a menyecskeket? . . . A hajnalka el nem válik a szarától, mig el nem hervad. . . . Jól van, jól! De hátha leszakítják? . . .

Nem szakítják le . . . azt mondod . . .

Nézd mindjárt ott lesz a feleséged más ölében. Igen, más ölében! Ég a gyertya, ha meggyújtják; elalszik, ha oltogatják. Elaludt . . . más ölében. A szomszédék Gáborra ölében. De nem! nem! Nem volt szive elég erős, hogy megaljon, és gyöngébb volt, semhogy élni tudna. Ott himbálják a habok . . . himbálják. Azután a habkirálylány leviszi a mélybe, ott tartja ölében . . . hiába keresik a halászkok . . .

A nótaban él csak és csöndes perceidben a te lelkiismereted, a te szived támasztja föl ismeretlen sirjából. Életed piros öröme, becsületed fénye kihamvadt, eloltotta a halál . . .

Takács Pásztor Andrásnak a felesége halála napján be volt telve a büszkesége. Kikereste a becsületét. Megjött az irás: rágalmozott Hangya Bognár Ágnes. . . . Erzsi asszony szive tiszta, mint az aranyugár! Tiszta, tiszta! Hej de annál feketébb a Pásztor András lelke! Vagyona ráment a irásra, porzóra, peesétre, szekérkenőcsre . . . no meg arra a hamis menyecske-re, a kinek az éles nyelve hántotta ezt a koldusbotot Takács Pásztor András kezébe. Ki volt fosztva mindenéből. Addig kereste a becsületét, mig el nem veszté a nagy, keresésben. Rátámaszkodhatott a koldusbotjára. Bognár Ágnes többet feléje se nézett . . . csak a felesége hivogatta oda le, le, a folyó fenekére. András elindult a nagy utra. Most már nem fordulhatott vissza, mint vissza fordulhatott volna a Széles molnár malmanál . . . A keresett becsületét megtalálta — a felesége mellett.

Erdélyi Gyula.

magyar isteni tiszteletet komédiának nevezi s a postaigazgatóság hivatalában meghagyja. Egyes papok, tanítók, körjegyzők nyíltan hirdetik a hazaelenes eszméket, de nyugodtan élvezik hivataluknak jóvedelmét. Több tankönyv, írókép, melyekben a haza integritása sértve van, betiltatik, de bizonyos tót lapok, melyek veszett dühvel törnek minden ellen, a mi magyar, szabadon jelennek meg a haza határain belül, hogy Magyarország különböző nyelvű bár, de egyenlő jogokban részesülő polgárait egymás ellen ingereljék s tévútra vezessék a nép legnagyobb részét, melynek kellő miveltése s megkivántató történelmi ismeretei nincsenek.

A társadalom mint eddig, úgy ezután is megteendő kötelességét, s már eddig is nem kis eredményt vívott ki a magyarosodás terjesztésénél, és ezen üdvös irányu működésnek kifolyása az, hogy a magyarosodás terjed napról napra; s nem magyar ajku, de hazafias érzelmű polgártársaink is kezdik átlátni, hogy nekik is szólnak a költő ezen szavai: „A nagy világon e kívül, nincsen számokra hely.” — S éppen ezért azon kell lenni egyeseknek és testületeknek, egyházi és politikai hatóságoknak, hogy ez izgató lapoktól némesak megvonassanak azon jogok, melyeket e lapok élveznek, de be is tiltassanak.

Erre nézve Nőgrádmegyének e tárgyban hozott határozatát melegen üdvözljük; de hogy e határozat az ország jólétére s a különböző nyelvű polgártársak között levő egyetértés fentartására érvényesülhessen, támogatnia kell azt hazánk minden felvidéki megyéjének s ezek közt Gömörnek is. — És hisszük, sőt tudjuk, hogy megyénk mint eddig úgy ezután is teljesítendő kötelességét s úgy egyházi, mint politikai hatósága vállalva érvényesítendő hatalmát a haza érdekében minden irányban, hol erre szükség van s a pánszláv eszmék közegeit saját területéről kiltandja, sőt hathatósan felemelendő szavát a kormány előtt is, hogy — ha már azon térképeket és tankönyveket, melyek Sz. István birodalmának határait megsértik s jogaival ellenkező tanokat hirdetnek kitiltja — vonja meg a polgári jogokat azoktól, kik hazaelenes eszméket hirdetnek; s a hírlapoknak adott kedvezményt mindazon lapoktól, melyek a haza különböző ajku polgárai közt az egyetértést megzavarni hivatják, sőt ez utóbbiakat egyenesen tiltsa be. — Így egyházi, társadalmi és politikai tényezőink vállalt buzdalma s kitartása által mielőbb el leend a kívánt cél érve, hogy t. i. Arpádnak örökén, — ha nyelvre nem is, — de szívben, lélekben csupán magyar leend. — k — s.

A borsi-i ünnepély.

„Egyedül hallgatom, tenger mormogását,
Tenger hajja felett futó szél zugását,
Egyedül, egyedül
A bujdosók közül,
Nagy Törökországban.”

Igy dalol a költő, így kiált fel a dalnok kobozán, a mult század nagy alakjának, a világszabadság nagy gyermeke II-ik Rákóczy Ferencnek, hű titkára, száműzetése hű osztályosa, Mikes Kelemen. Évtizedek jöttek, évtizedek mentek el, szálltak alá az enyészet hideg sírjába; sok és hosszú évtizedek tüntek el azóta, hogy a rodostói temető Magyarországnak nagy szülőltjét, Erdély nagy fejedelmét magába fogadta.

Rég elhamvadtak a szent porok, rég semmivé lett az a deli atléta-termet, azok a villámzó sas szemek, azok a kezek, mik bilincseket tördeltek szét, a rabság bilincseit; rég meghidegültek azok az ajkak, mik buzdítani, diadalról-diadalra vezéríteni, szabadságot követelni tudtak csak, de hizelegni az ellennek, hozsánát zengeni az elnyomóknak, alkuhozni, nem! oda, oda minden, oda, oda régen.

Csak az emlék él még, mint egyre halványuló fény, mint pislogó mécsvilág, ki tudja mely pillanatban alszik el, — talán örökre.

Csak a történelem avult lapja, azok a megsárgult levelek, elmosódott betűk tesznek bizonyosságot, hogy e nagy alak csakugyan élt, s nagy tettei, azok a dicső tettek, az a kor, azok a dicsőszerű daliás idők, nem hiu álomképek nem egy költői felhevült képzelet, lázas agy szüleményei.

Óh de ha bemohosult is az a sir, ha megsárgultak is azok a lapok, feledjük-e, szabad-e felednünk, nagyjaink emlékezetét; ne ujjtsuk-e fel lelkünkben olykor-olykor, ama dicső kort, annak fenséges alakjait? ne szítsuk-e lángra azt a pislogó mécsvilágot, ne gyujtsuk-e fel a temetőt, a multak nagy temetőjét, hogy e tűz világánál meglássuk őket, meg a szabadság bajnokait újra, mintegy tulvilági fényvel övezve? s ne teljen-e meg szívünk szent lelkesedéssel, ne ünnepeljünk-e kegyelettel? Igen, és százszor igen.

Ily ünnepet ül, ily kegyeletstülte érzelmenek át — hisszük — impozans kifejezést Zemplénmegye, folyó hó 11-ikén, emléktáblával jelölve meg a borsi-i kastély ódon falát, azon kastélyt, melyben a mult század nagy alakja, a nagy szabadsághős, kurucz fejedelem II-ik Rákóczy Ferenc, először pillantá meg a nap fényét.

Emléktábla fogja hát jelölni e helyet, emléktábla azt a kis tért, melyben a nagy lélek első benyomását vette, hol a világszabadság, az égő hon-szerelmek lelkét szivta magába, már az anyai tejjel.

Ünnepet ültünk csak nem rég is, pünkösdi ünnepét, a szent lélek ünnepét. Óh de ünnepeljünk újra, szenteljünk ünnepet szívünk érzéseiben, a szabadság szent lelkének, melyet a gondviselés nagy embereink keblébe, időről-időre elküldött, feltámasztott, szálljunk el gondolatban, szálljunk el a képzelet szárnyain, oda a százados, árnyas fák alá, s

rójjunk le kegyeletünk adóját nagy halottunk emléke iránt, vegyüljön lelkünk imájával össze, keltsen visszhangot az ott elhangzó dal, keltsen visszhangot az az elmondott dal bennünk is, itt a bérezes Gömörbe lakók kebelében is, hogy amikor lehull az az emléktáblát takaró lepel, hulljon le lelkünk-ről is a hideg közöny, részvéden egykedvűség sőt fátyla, s egy szívvel lélekkel nyujtsunk kezét — gondolatban — a borsi-i ünnepély lelkes rendezői, vendégeinek; s egy szívvel lélekkel mondjuk el:

Üdvözlünk benneteket, éljen Zemplénmegye!
Borsody Béla.

Vidéki levelezés.

Zeherje, 1882. jun. 8.

A pünkösdi szent ünnepe, kétszeres ünnep volt reánk nézve, ünnep mint keresztényekre, ünnep azért, mivel egyháznak öreg lelkésze, tiszt. Konyha József ez év tavaszán töltötte be lelképásztorkodásának hív munkálkodásának 50-ik évét. Ezt tudva a Zeherje s pokorági egyházak ref. hívei, mint Konyha József hallgatói, nem akartak hálátlanok lenni szeretett lelkészük iránt annyira, hogy le ne róják iránta ezert elismerésük szerény adóját.

Pünkösdi első napja volt a kitűzött nap, melyen a fáradhatatlan munkásnak fejére voltak teendő a „rég megérdemelt koszorúk.” Ezért volt ünnep egyházunkban a pünkösdi kétszeresen is.

Tisztelegésünk, megemlékezésünk, nem hivatalos kezok által előirt formák közé szorított czeremonia, hanem az érdem iránt elismeréssel adózó szív, szabad, őszinte nyilvánulása volt. Ezért tekintem én soraimat némi érdekléssel bírónak, mert az ily ragaszkodás, magától jövő érdem-elismerés, mai nap már ritkasága miatt megérdemli a feljegyztetést.

Megadva Istennek a mivel e napon neki tartoztunk, a tiszteletet, a Zeherje s pokorági ref. egyh. hívei, élükön alólrít s tanítók, előljárók szép rendben vonultunk a lelkész-lak tágas udvarára. Itt állást foglalva, a zeherjei egyház ifjából, Tóth József tanító által alakított ifju „dalegylet” nyitotta meg egyszerű ünnepszűnket, szép összhangzattal zengének alkalmi éneket. A közeli szép hangok által, szobájában meglepett agg lelkész arczán a meglepetés bizonyos jelével jött ki lakásának tornáczára, s hallgatta a dalegylet sikerült szereplését. S mint szándékunkat nem is sejtő gondolkodva, miért a jelenet éppen ma közelében? — Épen ezt megfejtendő, az ének utolsó szótágjának elhangzása után, kilépett alólrított, mint a megtisztelendő agg lelkésznek segédje, hogy tolmácsa legyen a hívek érzelmeinek, azon alkalomból, hogy szeretett lelkészüket hivataloskodásának immár betelt 50-ik évében közöttük birni szerencsésük van. Kifejezendő az elismerést a hosszú, de soha nem nehéz munkásságért, kérte az egek urát, hogy hű Aronját, vezérelje még tovább is az uton, melyre egykor kiállította, segítse a szent hivatalban, melyre mint választott elhívta. Beszéde végén egy a hívek által vett díszes ezüst serleget nyujtott át e nap, s tiszteletük jelül az ünnepeltnek.

Erre az ünnepelt agg lelkész, meghatottságtól remegő hangon köszöntötte meg híveinek becses megemlékezését. Beszéde folyamán áldást kért a Z. P. egyház kiesinyjeire nagyjaira . . . s magát továbbra is felajánlotta a hívek lelki gondozására.

Ezután ismét a dalegylet zengett éneket, hasonló szerencsével mint előbb, bebizonyítva, mint már nem egyszer, hogy ha van a tagokban buzgóság, a vezetőben képesség, a siker elmaradhatatlan. A pokorági egyh. derék ifju tanítója Nagy Jenő szintén tisztelgett lelképásztornánál. Tiszta, szívből fakadó rövid beszédében kiemelve az ünnepeltnek mint a népnevelés emberének érdemeit, mire a lelkész ur szintén röviden mondott szíves köszönetet.

Ekkor megzendült az ifjak ajkán újra a dal, a hazafiaság dicső éneke, soraink bomlani kezdtek, a hívek szímetek házaikba, azzal a tudattal, hogy megmutatták, hogy tudnak lelkesülni, melegen érezni ha kell, s megadják, ha felismerik az igaz érdemnek jutalmát, Isten velünk!

Kovács Frigyes.

Színház.

Szombaton. (junius 3.) „Mukányi” vigjáték 4 felvonásban. Csiky Gergelytől. Kezdjük a végén. A darab, mely mint minden Csikyféle a nem nagyon felt házat folytonosan derült hangulatban tartotta, s gyakran a esuklásig megneveltette, minek oka a darab jószágában, — mit azonban kritizálni időjé mult. — másrészt pedig a közreműködők ügyességében s összejátékában keresendő. — Lássuk őket egyenként.

E. Szabó a czinszerepben egy vidéki nagyravagyó gazdag férfi esetlenségeit az egész darabon keresztül sikerülten játszotta. Megérdemli a dicséretet, mert mint mindig, úgy ma is bebizonyította, hogy szerepeit tanulmányozza, s kellően fogja fel és sikeresen is adja elő.

Olga szerepében Kövnyé elég ügyesen játszott. Mukányi két leányát Piroskát és Margitot Dombayné és Hegedűsné játszották, mindketten sikerrel. Darnai főispánban Raisz egy valódi főispán szerű kékvért mutatott be: azonban nem tudjuk, hogy eddigelé tótos beszédű főispán lenne. Ennek unokahuga Ella Völgyinében aligha valódi személyesítője talála. Dicséretet, neki (már Völgyinének) talán éremlyős lenne. Szeredi Ödönt Pálfi, Zápolya Ignácot a nyelvész, Völgyi Gyula, Kozák Manó reportert Hegedűs játszották mindannyian szerencsével. Völgyi Gyula czélzó s találó maszkjával különösen kitűnt. — Dombay ma is megmutatta, hogy ő a szalon színésze. Kövy jellegzetesen mutatott be egy olyan ügyvédet, a ki piszkos ügyeket szolgál. Hogy pedig a mindig megérdemelt dicséretől meg ne feledkezzünk, Rózsánét a referádnál ki ne felejtjük. Ő egy tudós vejére, unokájára s atyafiságára büszke öreg-asszonyiságot mutatott be, kinek unokája szintén ügyes syntaxista diák volt. A többi személyzet egy pár figyelmet alig érdemlő hibát leszámítva, kötelességeinek megfelelt.

Vasárnap (jun. 4-én.) „A szép leányok” fővárosi népszínű 3 felvonásban Csiky Gergelytől került színpadra. Csiky napok, Csiky ujdoság és Csiky élvezet!

Völgyi színiigazgató gondoskodott, hogy a főváros után a vidék első városa legyünk, melyben a „Szép leányok” először adatott elő.

Csiky e darabjában mint népszínműben mutatja be írói sokoldalú tehetségének egy új nemét.

A darab meseje nagyon szomorú de tanulságos. Két árvának, kik a fővárosban nénjükhez kerülnek, viszontagságait tárgyalja.

Két szép leány Bihari Terka (Bácskay Julesa) és Bihary Lina (Dombayné). Nénjükhöz Czompo Malvin tanító-nőhöz jutnak szüleik elhalálózása után. Terka tanítónő lett, s legujabban távirásznői vizgára készül. Lina pedig otthon magát nem igen megerőltetve dolgozgat, Czompo Malvin (Csókásné) egy estélyt ad, melyre az intézetbe járó gyermekek szüleit hívja meg, melyre a fővárosnak valóban typhikai alakjai jelennek meg. Tuzok Agnes özv. (Rózsáné) Mari (Köviné), Lajos (Pálfi) gyermekeivel, Schmeks Gyula (Dombay) bukott kereskedő; Agnes veje, — Köcsög Muki (Völgyi Gyula) ki elesapott segédtanító, Matyók, Cziczmányi gavallérok, Skála zongoramester, neje, apósa s anyósa, s több kereskedő segéd.

Terkát Csengő Imre asztalossegéd (Kövy) szereti és viszont, azonban Terka Tuzok Lajos miatt első szerelmét Lajost visszautasítja, hiába inti őt Köcsög, ki az árvak atyja mellett segédtanítóskodott, hogy okuljon az ő példáján s első kedvesét ne esalja meg, mint vele is történt s ez oka, hogy ő most csavargó. De rá nem hallgat, s elhiszi, hogy a mit Lajos mondott t. i. hogy ez estélyen lesz kézfogójuk, sikerülvén anyja megegyezését kinyerni. Azonban Lajos anyja — Tuzokné — Terka irányában úgy viseli magát, hogy az ellenkezőt kell gyanítania és arról meg is győződik, s valóban, mert Tuzokné fiával a gazdag Janesó uram leányát akarja elvétetni, mert azt hiszi, hogy így segít a család zilált anyagi helyzetén. — Linába szerelmesek Matyók és Cziczmányi gavallérok. Az estély alatt Lina Cziczmányival megszökik. Terka látva azt, hogy neki itt már nincs mit keresnie, huga keresésére indul. Ez történik az első felvonásban. — A második és harmadik felvonás Janesó uram vendéglőjében történik. A hova pinczérnőnek szegődik Terka s őt Janesó leánya Lujza s maga Janesó megkedvelik. A koresmában jellemző jelenet foly le; nevezetesen a Köcsög és a korhely gavalléroké, Köcsög ide mindkét leányt kerestében jutott.

És a szerencsés véletlen úgy hozza magával, hogy mind a kettő csakugyan idekerül.

Midőn már Terka fel van fogadva, jön Lajos a vendégekkel együtt Lujzával jegyet váltani, a midőn is a jószívű Lujzának — Terka — Lajossal való szerelmét feltárja és inti, nehogy őt (Lujzát) is cserbenhagyja, erre megtörténik a katastropha. Terkát innen is elűzik, mint olyat, ki Csengőt megalta, Lajost és Gyulát magához akarta láncolni, most meg e viszonyt akarja felbontani, nincsen más menekülés, mint szépségét feláldozni s a mulatók közé rohanni, honnan a már 3-ik kézen forgó Lina jön ki, szomorúan tettét bánva. Kölesznős öröm, szemrehányás nélkül megbocsítás. Köcsög Muki a felalált Terkával szavára fogadhatja, hogy a vendéglőt visszatérteig el nem hagyja, mi meg is történik, s most ketten várják Mukit, egymást a Cörső éjjeli látogatói ellen derekasan véde. Csengő csakugyan megjön, Terka meggyőződött, hogy első szerelme az igazi, Imrének adja a kezét s Linát magukhoz veszik. Lujzát Janesó Lajosnak nem adja, s így a számító Tuzokné hoppon marad, a két szép leány meg van mentve. — Mint minden Csiky darab, ez is nagy személyzettel van, s mindjárt az első felvonásban oly esemőket köt, hogy valóban dolgot ad két felvonásban lebonyolítani, mi azonban neki sikerül. Jelenetei hatásosak, s nem a színpadi titkokat használja fel arra, hogy nevetessen vagy megrikasson, hanem mindig közvetlenül szól a kedélyhez. Alakjai természetesek, Terka egy a besületére féltékeny leány, ki nővérét Linát is meg akarja menteni, mi nem sikerül s ő el is bukik. — Tuzok Agnes egy önző teremtés, ki fia házassága után akarja magát a sárból kirántani. — Lajos egy szenvedőleges lény, ki gyáva is egytuttal, ki anyjától fél, s csak arra — nem pedig szívére hallgat.

Schmeks Gyula egy ledér, nős, bukott kereskedő, ki kaviarra vágyik, s a milyen sok van: az öreg Janesó és leánya egyszerű, de becsületes emberek. — A csavargó Köcsög Muki a darab legkitűnőbb alakja, ki hajdani princzipális leányait megakarja menteni s Terkát, mint mindig szándékában volt, első szerelméhez vezetni. Ő a darab jó szelleme. — A többi alakok közül kétségkívül legsikerültebb a Skálaé és Szimaeské, a többiek azonban csak a darab hátterét viszik, s hogy úgy mondjuk, annak garníringja.

A szereplők, tekintve azt, hogy ez első előadása volt a darabnak, derekasan betöltötték helyüket, Bácskai J. annyi melegséggel, hévvel játszotta Terka szerepét, hogy méltán mondható e szerep neki valónak, s hogy a drámai szerepében is szép hely juthat neki. Dalai is jól sikerültek. Dombayné lederebbé színezhette volna kaczkias magaviselettel a bukott anygalt. Kövnyé és Pálfi is jól betöltötték helyüket. Szabó becsülettel megfelelt Janesó szerepének. Dombay oly természetesen játszotta a ledér s részeg Smeks Gy. hogy photographiája volt e genernek. Köcsögöt kellő felfogással játszotta Völgyi Gyula. A mellékszereplők közül kitűnt Cziczmányi Feresi (Völgyi Gy. igazgató) valódi begyeskedő agglény volt; Skála Rezső (Hegedűs) és Szimaesek (Raisz) e két utóbbi jó esch muzsikus utánzat volt. A többiek is megfelelték a várákozásnak.

Kedden (jun. 6.) Hegedűs Zsigmond jutalomjátékul „A háromsorú kacska” Jónás Emil látványos operettje adatott elő. — Ez egyike azon operetteknek, melyekben némi cselekvény van s így a költészet a zenének teljesen nincsen feláldozva, hanem egyik a másikat támogatja, segíti. — Az előadásra elmondhatjuk, hogy egyöntetű s kifogástalan volt. Különösen a jutalmazandó tett ki magát mint Spaniello, Kövy (Van Ostebalt), Völgyi Gyula (Van Botruche), Dombay (Malagofre), Rózsá (Pasmotto), Pálfi (Chufanto) játéka nem kevés befolyással volt a darab élvezetessé tételére. E. Szabó Gyula (Tron Tonpiff) megjelenése s ügyes alakításával sokszor derült hangulatba hozta a közönséget, míg Bácskay Julesa (Margit), Pálfiné (Elsa), Csókásné (Magdolna), Rózsáné (Sophronia) dalaik által arattak tapsokat. Kár, hogy a közönség nem volt oly számos, mint a minőt remélhettünk, minek oka az, hogy éppen ez alkalommal városunk egyik előkelő férfianál bucsuestély volt.

Csütörtök (jun. 8.) „Az üdvöske” másodsor adatott elő. A darabról a multkor bővebben szoltunk. Az előadás bebizonyította, hogy Völgyi Gyula a jó indulatu figyelmez-

tetést számon kívül nem hagyja, s igyekszik úgy a kritikát mint a darab igényeinek kellően megfelelni. Bácskay újból bebizonyította azt, mit multkor mondtunk. Különben úgy az egyes szereplők, mint a kar derekasan kitett magáért.

A közönség köréből.*)

Köztudomásu, hogy a telekkönyvi beadványok chablonszerű elintézésben részesülnek. Minden ügynek megvan a maga kaptafája, s a legtöbb határozat a „bekebelezeték”, vagy „elutasították”-féle refrainnel végződve, még az ugynevezett tisztázást is nyomtatott végzések kitöltése által eszközöltsé országszerte.

Ily könnyű elintézési mód mellett jogosan várhatja a közönség, hogy beadványainak eredményéről 8—10 nap alatt értesítést nyerjen.

Nálunk a rimaszombati k. telekkönyvi hivatalnál, ilyenmire gondolni sem lehet.

Hónapok mulnak el, körülhajóztuk az egész földet, s régean el is felejtettük a beadványt, midőn az arra vonatkozó végzés kiexpediáltatik.

Mi ennek az oka?

Az elintézés, s referálásnál dícséretet érdemlő gyorsaságot tapasztalunk; a foganatosság (telekkönyvi bejegyzés) meglehetősen, s a tisztázás is türethetően halad, habár a munkaerő hiánya itt észrevehető, s szaporítása nagyon kívánatos; de a kiadványozás! No, ez páratlan a maga nemében! A kiadóhivatalban garmadákban vannak felhalmozva az akták. A senki által nem szorgalmazott, vagy gyengén szorgalmazott, ügydarabok hetekig nyújtózkodnak a kiadóhivatal túrelmes asztalain, mielőtt expediatlanak.

A baj tehát itt van; s a bajnak oka? Ezt a telekkönyvvezető urnak, mint a telekkönyvi iroda főnökének kellene tudnia.**) Az ő hivatala egyszersmind az akadályok elhárítása is.

Kérjük őt: legyen szives a közönség köréből eredő ezen felszólalást figyelmére méltatni.

Valaki.

Hírek és vegyesek.

Hymen. Szontagh Jolán kisasszonyt, megyénk osztatlan tisztelben és szeretetben álló alispánjának, Szontagh Bertalannak bájós leányát tagnap d. e. 11 órákor vezette oltárhoz Potoczky Kálmán zemplénmegyei földbirtokos. Az esketési szertartást egyszerű lakoma követte, mely után az ifju holdog pár a völégény birtokára utazott. — Áldás kísérje e frigykötést!

Értesítés. A rimaszombati egyesült prot. gymnasiumban az 1887. tanév második félévi vizsgálatai következő rendben tartatnak meg: június 17, 19, 20, 21 napjain d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5-ig az előzővizsgák szigorlatok. — 23-án d. e. az V. VI. osztály, d. u. a III. IV. osztály, 24-én d. e. a II-ik osztály, d. u. az I-ső osztálynak nyilvános közvizsgát. A tornavizsga 18-án d. u. 5—7-ig a közös iskola tornahelyiségében mind a 6 osztályral együttesen tartatik. A t. szülék, gyámok és tanügybarátokat az ezen vizsgákon való szives megjelenésre tisztelettel meghívja az igazgatóság.

A székhely kérdésében Budapestén járt városi küldöttséget e hó 4-én vasárnap délután fogadta Tisza Kálmán belügyminiszter. Szabó György városi polgármester előadván jövetelük okát, utána Borbély László indokolta a városnak a megyei közgyűlés által alkotmányos uton rá ruházott jogos igényeit a megyei székhelynek Rimaszombatra való áthelyezésére nézve. Kiemelte, hogy őt és igen sokakat az az indító ok vezette a szavazásnál, hogy megyénkben a mai igényeknek megfelelő alkalmasabb hely nem akad Rimaszombánál, ha a társadalom fejlődésre oly nagy fontosságu központosítási-, és a mi viszonyaink közt szintén döntő befolyással bíró pénzügyi tekinteteket egybevetjük. A belügyminiszter válaszában kijelenté, hogy a májusi leirat csak véleményadás végett küldetett a megyéhez. A küldöttség egy félórai kihallgatás után távozott a miniszteriumból.

A magyarhoni ev. egyházat s vele együtt a hazai súlyos veszteség érte. br. Radványiszky Antal egyetemes egyházfelügyelő s zolyom megyei főispán f. hó 7-én alig párnapos szenvedés után elhunyt. A boldogult egyike volt azon keveseknek, kik a hazafias eszméknek buzgó terjesztői a felvidéken. Mint ember, hazafi, egyháztag és hűbarát valódi mintakép gyanánt szerepelt. — Nyugodjanak békében porai!

Tavaszi multság. Vasárnap, jun. 4-én a kisdodovoda tartotta tavaszi multságát. Gyönyörűség volt nézni, a mint „a néni” vezetése alatt 2 és fél órákor kivonult a jövő nemzedék, iskolába járóink legaróbbjai a „Széhenyi-kertbe.” Még nagyobb gyönyörűség volt nézni, mint járták a esütdást, s a polkát és játszották a postást, s más játékokat, s mint először kellett volna említenem, hogy mily ügyesen üdvözölte a közönséget egy fűeska s végül mint bucsuzott el attól a játék végével egy leányka. Szóval kellemes délután volt, s ezért a nagy közönség, de különösen a szülék „Etelka néni”-nek köszönettel tartoznak. A kicsinyek után a nagyok kezdtek ott, hol a nicsinyek elhagyták. — A bevétel is, a mint halljuk, nagyon eredménydus volt.

A „Rimaszombati Dalárdá”-nak mai nap a „Széchenyi kert”-ben tartandó tavaszi multságára felhívjuk a közönség figyelmét.

A nagyrőczei városi küldöttséget ugyancsak mult vasárnap fogadta Tisza belügyminiszter a tiszoloz-zeleniki vasut ügyében. A küldöttség azon kérelmére, hogy hagyják meg a régi tervet, mert ennek elejtése a megyének, különösen pedig annak a vidéknek roppant hátrányára lesz, a miniszter megígérte, hogy az épen tárgyalás alatt levő ügyet behatóan vizsgálat alá véteti, s az igényeket a menynyire lehet ki fogja elégíteni.

Tűz. F. hó 9-én a szomszéd Cserenesényben tűz ütött ki, mely egy lakóházat hamvasztott el a melléképületekkel együtt.

Törvényszéki bonczolás volt Tiszolozon f. hó 4-én. Ugyanis még a mult hó 23-án a hegyi tanyán Pribis József napszámos Hovanyeh Mátás társával palinkázás közl-összeszólalkozott minek következtében ez utóbbi kézi baltáját vette elő s Pribist több helyen megsebesítette, a sebesült ennek folytán megbetegedett s meg is halt. Azon-

*) E rovat alatt közlöttekért felelőséget nem vállal a Szerk.

**) Ennek okát mi is megsughatjuk, mert saját szemünkkel győződünk meg arról, hogy a kiadóhivatal annyira el van látva teendőkkel, hogy egy embernek lehetetlenség késedelem nélkül elvégezni. — Allításunk igazságát a kiadó által vezetett könyvek hitelen igazolják. Szerk.

ban az orvosi látlelet szerint a tüdőlob volt, mit az illető, dulakodás közben vízbe esvén, áthülés következtében kapott.

Garibaldi József, a szabadság e felkent bajnoka nincs többé. F. hó 2-án esti 1/2 6 órákor meghalt Caprera szigetén. A vesztéséget, mely Olaszországot felkent szabadjójának halálával érte, mélyen érzi a művelt világ összes népe s mélyen érezzük mi is, kik oly lelkesülten daloltuk ez előtt 22 évvel, hogy:

Majd hoz Kossuth tisztát,
Tűrr Pistát meg pusztát
Éljen Garibaldi!

Az olaszországi városok mindenike a vett halálhírré gyászt öltött, a kereskedések bezártak s egymást érték a táviratokat az elhunyt gyermekeihez. — Végredeletében meghagyta, hogy teste égettesék meg s hamvai egy porphir-édevényben őriztessenek Caprera szigetén. — Mi, kik egykor oly epedve vártuk, csak áldást kívánhatunk porraira.

Pádárban egy Farkas Jánosné nevű özvegy asszony, a mint gyermeke megszületett, megfojtotta és elásta, azt mondván, hogy halva született. A törvényszéki bonczolás azonban kiderítette, hogy a kegyetlen asszony valami zsineggel fojtotta meg az egészséges gyermeket s azután ásta el.

Vettük a felhívást Nyizsnyay Gusztáv hátrahagyott zeneműveire. — Nyizsnyay neve sokkal emlékeztetesebb előttünk, sem hogy hosszasan e művet művelt közönségünknek ajánlani kellene, mert megvagyunk győződve, hogy a ki életében valódi kincseket adott a hazának, eddig ki nem adott műveiben is teremtő lelkét lehelte. A mű 6 fizetben jelenend meg (Egy fizet ára 1 firt 20 kr.) Eendrenyi Lajos és társa kiadásában Szegeden.

Tanügybarátok. Ruthényiné szül. Vad Amália ő ngsa f. é. május hó 19-én Ráhón tartott vizsga alkalmával 2 firt jutalmat szives volt adományozni két a magyar nyelv szorgalmas tanulásában kitűnt tanulóknak, továbbá tekintetes Kis-szely János ur máj. 23-án Cserenesényben több pénzbeli jutalmat osztott ki a szorgalmas tanulók közt s hasonlóan Osgyánban május 25-én a ngs. Malatinszky család 12 db ezüst 1 firtost osztott ki a szorgalmas tanulók között. — Adjon az ég a népnevelésnek sok ily lelkes s a tanügyet nemesak szóval, de tettel is pártoló tanügybarátot.

Halász István, ki Kossuth Lajos születésének 80-ik, írói működésének felszázados emlékére emlékalbumot ad ki, felhívást küldött be hozzánk, melyben egy részről némely hírlapi vádakra felel, másrészt kimutatja azt, hogy eszméje megvalósításában egyedül a kegyelet, nem pedig mint sokan állítják nyereszkedési vágy vezérli.

Az eszlári eset. Eszláron Szabolesmegyében egy Soly-mosy Eszter nevű 14 éves leány, kit gazdagasszonya festékért küldött a boltba f. évi március hóban eltűnt. — Hasztalan kereste kesergő anyja, hasztalan köröztette a hatóság is. — Mintegy 4 hét lett el, midőn az odaváló egyházfőnök Scharf Józsefnek 5—6 éves fiacskája gyermekpajtásainak azt beszélt, hogy S. E.-t a zsidók előbb atyja házába, azután a zsinagógába becsalták s ott megölték. Erre nyomozást indítottak, az egyházit, illetőleg metszőt (Schachter) s annak 16 éves fiát elfogták. A fiu mindent bevallott, álltván hogy több idegen metsző gyűlt akkor össze azon ezélből, hogy nekik a husvétii páská sütéséhez szüz keresztény vére van szükségük. Mennyi igaz, ezen mindenestre rendkívüli tényből, a folyamatban levő vizsgálat derítendő ki, de az tény, hogy az említett alkalommal több idegen schachter volt Eszláron, kik reggelre nyom nélkül eltűntek. — Ez eset, mely az országgyűlésen is discussio tárgyát képezte, országszerte nagy sensatiót idézett elő.

Némethy Kálmán honvéd százados megrendelési felhívást boesátott ki a következő ezimű munkára: Utmutatás a magánnevelésből a cs. és kir. katonai nevelő és képző intézetekbe, valamint a hadapród iskolákba való felvételekre. E művet, mely jelen alkalommal harmadik kiadását ér, főleg a nemzet jövőjét képviselő tanuló ifjuságnak áll érdekében megismerni. A 7 1/2 ivre terjedő munka ára 60 kr. Megrendelhető a Légrádi testvéreknél Budapesten. Ajánljuk az érdeklettek figyelmébe.

Nem jó a töltött fegyverrel játszani. Forgácsfalán f. évi máj. 8-án Brauer Marton ottani lakost meglátogatta Steiner Eduard drabszkoí lakos. A gazda otthon nem lévén fia egy-két barátságos szövaltság után e szavakkal vette le a ppa revolverét a falról daj Bohú dusú a mne peniaze (add Istennek lelkedet, nekem pénzt) a vendégre szegezte. Azonban a revolver elsült s a golyó B. Eduard oldalába furódott. Most is nyögi barátja vigyázatlanságának következményét, sőt életéhez is kevés a remény.

A ló-vásárló bizottság f. hó 9-én érkezett városunkba, az itteni ló állomány minőségét szomorun bizonyítja az, hogy az első nap megvizsgált lovak közül egy sem váltott be.

Nógrádmegye f. évi apr. 27-én tartott gyűlésében következő határozatot hozta: 1) egy öt tagu bizottság megválasztását, melynek feladatává tétetik, a pánszláv úzelmekre örködni, a pánszlávokat folyton szemmel tartani, összejövelelök, multságaik, lakodalmaik, keresztelés és temetkezéseikről jelentéseket tenni az alispáni hivatalnak. 2. Pánszláv tanokat hirdető lapokat, milyenek a „Národnie Noviny” „Národní Hlásnik” „Ceruokháznik” stb. a megye saját területéről kiültja és intézkedéseket tesz, hogy az ily nyomtatványok szükség esetén hatóságilag elkoboztassanak. Oly határozatok ezek, a melyek a mi intenióinknak teljesen megfelelnek. Kövessék e példát földvidéki megyéink és a féreghad rövid idő alatt kenytelen lesz kivonulni oaa, a hova vágyik. A kiűzött muszkaszidok tüzhelyei hamarosan nyerneket urat és pedig ingyen a 100 millió testvérek kebelén.

Közzgazdaság.

Pár szó a trágyázás-, trágyakezelés- és műtrágyáról. (Vége.)

A gyps. Legelőbb kellett volna említenem e trágyaanyagot, mert a műtrágyák között talán ez bír reánk legnagyobb fontossággal. — Legnagyobb részt kénsavas-mészlelegből áll, többi alkatrésze csekély, s alig jöhet figyelembe.

A kén a protein anyagok kifejlődésénél főszerepet játszik, oly növényeknél tehát melyeknél minél nagyobb protein tartalom kívánatos gypselünk. Ilyenek: a here, luczerna, baltaczin, búkköny, sőt sokszor a rétek gypszelése is igen szép eredményekre jogosít.

A kén használátát, illetve a gypselést Meier plebánosnak köszönhetjük, ki először alkalmazta a herénél. — Vannak vidékek, hol herét nem is vetnek mielőtt a talajt nem gypselték.

A gyps hamuval és trágyalével elegyítve s így alkalmazva még feltűnőbb eredményeket ad mint magába. A gyps trágyázás hatása azonban igen rejtélyes természetű, annyira, hogy biztosat nem is igen lehet mondani alkalmazását illetőleg, mert sokszor oly talajokon is eredményesen alkalmazták, hol ilyet alig lehetett reményleni, és megfordítva. A gypszelésnél is áll az, hogy mielőtt általánosán alkalmaznánk, mindíg egy kisebb kísérletet tegyünk vele előbb, s csak ha talajunknál jó hatásáról meggyőződünk, alkalmazzuk nagyobb mérvben.

A gyps hatása kedvező — mély televényes, porhanyó, nem vizenyős, s oly talajon, mely kevés vagy általán semmi meszet nem tartalmaz. — A gyps 32-5% meszet tartalmaz, s méznek hatása szegénytalajon annál feltűnőbb, de meszes talajon is jó hatásu lehet, mert nagy kénsvartartalma a levegő ammoniáját magához vonzza. Liebig azt mondja, hogy a gyps a levegőben levő kénsavas ammoniát megköti, s magához vonzza.

Ezért nagyon czélszerűen alkalmazhatjuk az ammonia megkötésére a trágyatelepeknél is.

Száraz klímájú vidéken a gypszet eredménynyel nem igen használhatjuk, mert feloldásához sok víz (460 rész) kívánatik.

Ez okból már február- márciusba alkalmazzuk a talajra, hogy elég nedvességet kapjon.

A gypszet égetik mint a meszet, hogy belőle a kristály vizet kiűzzék, — ez azonban a mezőgazdára nagyon közömbös, ép úgy használható nyersen is. Hol tehát közel van a gypsztelep, ott nyersen fogjuk alkalmazni, ha azonban mesziről kell hoztatni, ott égettetet veszünk, hogy a 20% víz szállítási költséget ne fizessük.

A gypszet sekélyen kell alkalmazni, közvetlen a vetés előtt, sőt után is alkalmazzuk, hogy a silány vetéseket fel-segítsék. — Használunk gypszet minden évszakban, ez mindig a ezéltől függ — de helyes időbeni alkalmazásától függ eredménye.

Legzészerűbb kevéssel vetés előtt alkalmazni ott, hol kéntartalma jó figyelembe; azon növényeknél pedig, melyeknél a mész jó figyelembe, ott jóval vetés előtt alkalmazzuk.

5—6 éves luczernát meggypszelve (összszel) néha esodás eredményeket kapunk.

A legesekélyebb mennyiség melytől még eredményt várhatunk 100—150 klg., hol nagy hatást akarnak elérni, ott 3—400 klg-t is alkalmaznak.

Felső Magyarországon általában kevesebbet kell alkalmazni, mint az alföldön. Kihintése szélesenedes időben egyenletesen történjék. Tulnedves ugyszólván savanyu réteken — mint vidékünkön láttam — ha azokat előbb tökéletesen le nem esapoljuk, alkalmazása nem lehet eredményes.

Mész. Hogy a mész igen fontos növényi tápanyag, az eddig elmondottakból azt hiszem eléggé kiviláglik, valamint az is, hogy mésszegény talajok valami nagy termőképességet sobasem mutathat.

A mész a talajban oldatlan állapotban levő növényi tápanyagok feloldását, valamint a szerves anyagok korhadását sietteti. A kovasavas égvényeket tehát feloldja, az ammoniát légénysavvá változtatja, s a növényzetre ártalmas hamussavakat megköti. Ez volna a mésztrágya vegyi hatása.

Phisikailag is hat a mész, a szívós anyagot porhanyítja, a tözeges, lápos talajt nagy mértékben szárítja.

A mésztrágyánál is fontos az egyenletes elhintés. E ezélből legjobb nedves időjárás után, az égetett meszet a talajon kupaczkokba rakva vékony földréteggel betakarni, hogy így a földből vizet szívjon fel, s porrá váljék, — pár nap múlva a kupaczkokat lapát segélyével egyenletesen széthányatjuk a talajon.

Hol nagyon drága a mész, ott az épületek szétszedésénél nyert vakolatot is használhatjuk trágyaképen.

Az égetett mészből 10—15 hectoliter hectáronkint nem sok, 20—25 hectoliter már dus trágyázás.

A mésztrágyázás gyakori ismétlése igen káros lehet, — mert a talajban levő tápanyagokat gyors feloldásra kész-teti, — különösen ha a talajt kellő mennyiségű istállótrágyával nem látjuk el egyidejűleg. — Erre nézve szabály, hogy mésztrágyázás 8—10 évnél rövidebb időközökben soha sem ismétlődjék.

Sok helyt, hol a mésztrágyázást gyakran és bőven alkalmazták, igen nagy terméseket értek ugyan el pár évig, de később talajuk annál rosszabb lett. Így keletkezett tán azon közmondás. „A mésztrágya az apákat gazdagokká, — de a fiukat annál szegényebbé teszi!”

A márgázás csak is oly gazdaságokra birhat fontossággal, melyeknek márgatelepeik vannak. Messziről való szállítás nem fizetné ki magát, mert igen nagy tömegeket kell belőle alkalmazni.

A márga szénsavas-mész és agyagból áll, finom homokkal vegyítve. A herefélénél bir nagy fontossággal, a talajon úgy kell szétszórni és alkalmazni mint a mésztrágyát, 10—15 évi időközökben, egy holdra 2000—2500 mázsát is számitva.

Keveréktrágya vagy Compost. Mindazon hulladék anyagok melyek a ház körül előfordulnak, külön e ezélra készült gödörbe hanyva — trágyalével gyakran megöntözve, rothasztva, — egy igen becses földszerű trágyánomet adnak, melyet csekélyebb mennyiségénél fogva különösen a konyhakertészetben alkalmazhatunk. Ily hulladékok: mindennemű növényi részek, esontok, vér, bórda-rabok, elhullott állatok, magtársöpredék, fűrészpor, hamu, iszap, mész, fatörmelék, tözeg stb. stb.

El nem mulasztatom végre gazdaközönségünket figyelemztetni, hogy a kereskedésben néha előforduló „Különleges vagy titkos műtrágyák vásárlásától tartozkodjék, habár kicsiben történnek is az. Különösen Németországban gyakori eset, hogy a magkereskedők hangzatos nevek alatt hirdetik esodás hatásu titkos trágyáikat, vannak rendesen különleges dohány-, buza-, repeze stb. trágyaik, az egész nem egyéb mint esalis — humbug.

A magyar gazdának ne legyen föczélja minél több műtrágyát alkalmazni, — szerény véleményem szerint, a műtrágyák nálunk még csak kicsiben, szórványosan alkalmazandók, — de annál több gondot, talán fáradságot fordítsunk a szerves, az istálló trágyára, — kezeljük és alkalmazzuk azt okszerűen, a kor igényeinek megfelelően. — „A trágyatelep aranybánya! Mutasd meg gazda trágyakezelésedet, s én megmondom neked, mily gazda vagy!”

Tiszolozy.

Felölös szerkesztő s laptulajdonos: **Pető Porubszki Pál.**

918. szám.

1882.

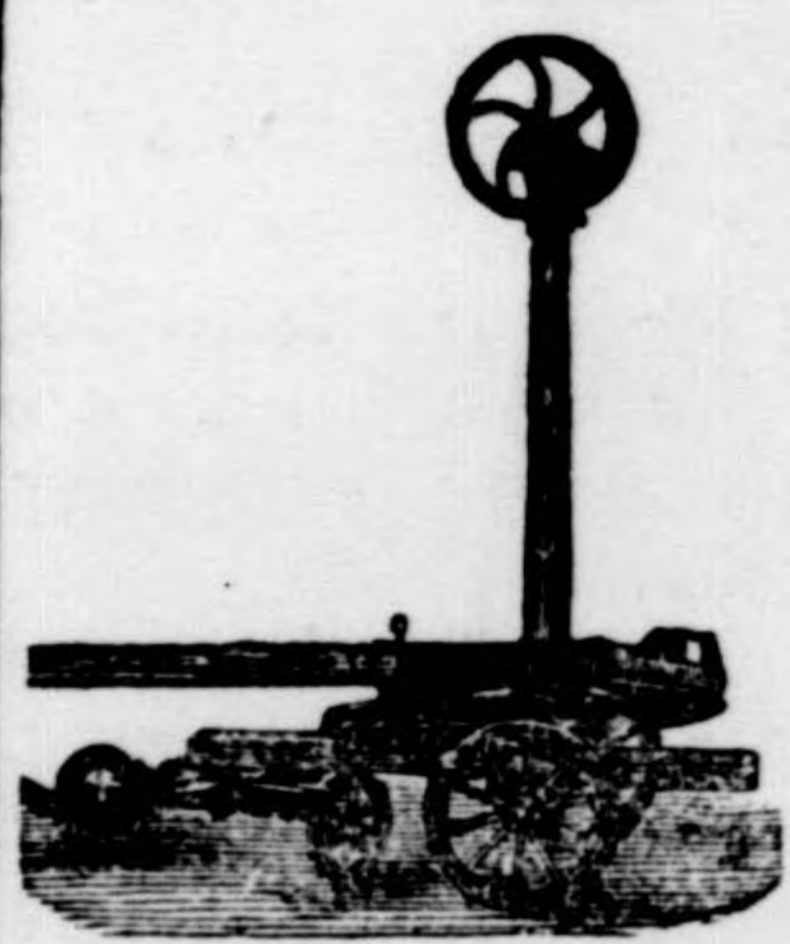
Hirdetmény.

Rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint **Burszly Sámuelnek Berez Károly és Berez Istvánné** elleni 100 frt tőke s jár. iránti végh. ügyben 5130/81. sz. a. végzéssel elrendelt és 537/82. sz. a. végzéssel elnapolt Berez Károly és özv. Berez Istvánné horkai 6. 24. tjkben foglalt 733 frtra becsült birtokának végreh. elárverezésének foganatosítása elrendeltetik, s annak megtartására határnapul 1882. évi július 7-ének d. e. 10 órája Horkán a község házában kintüzetik, azon hozzáadással, hogy ezen határnapon azon ingatlanok becsáron alól is elfognak adatni. — Kikiáltási ár 733 frt becsár. — Venni szándékozók kötelesek az árverés megkezdete előtt a becsárnak 10%-át bánatpénzül készpénzben a kiküldött kezébe letenni. Kir. tszék mint tkhatóságnál Rimaszombatban, 1882. évi márczius 3-án.

Marton. kir. tszéki elnök.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntödeje Kassán, (Eperjesi-ut 6. sz. és Kassa mellett a Csermelyvölgyben.)

Ajánlja a t. ez. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával czél-szerűen és gondosan gyártott jöhrnevé gépeit, nevezetesen

cséplőkészleteit

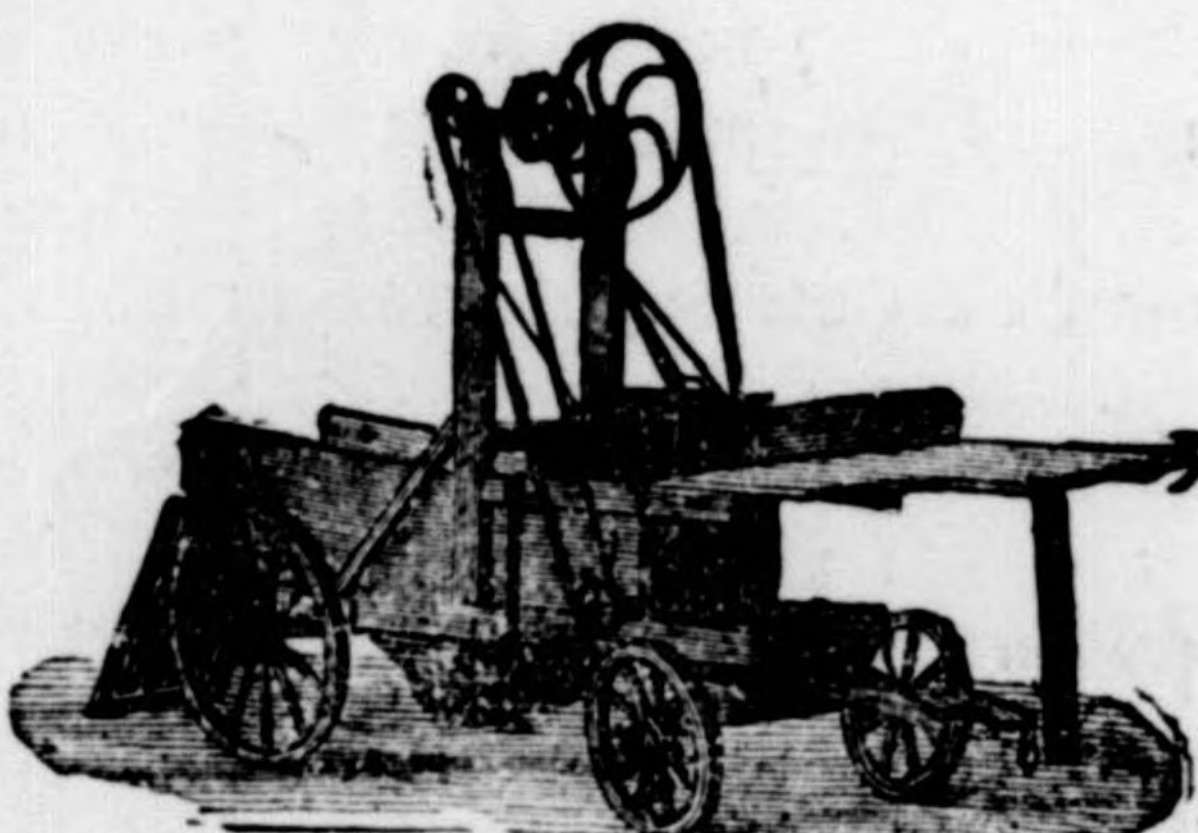
könnyű járással, járgány- v. gőzmozgony általi hajtásra.

Kézi cséplőgépeit,

Backer- és magtár-rostáit, Sorba- és szórva-vető gépeit stb.

Csermelyvölgyi gépműhelyünkben (Kassa mellett) gépgyártmányaink jelentékeny készletét tartjuk állandóan.

Gazdasági gépeink képes. valamint öntödénk gyártmányai árjegyzékét kívántra ingyen és bérmentve küldjük be.

8517. szám.

1881.

Árverési hirdetmény.

A rimaszombati kir. törvényszék mint tkhatóság részéről közhírré tétetik, hogy a **miskolczi hitelintézet** végrehajtó felperesnek a **Gerlicze-tapolcsányi vas-műegylet** mint végrehajtást szenvedő alperes elleni 18000 frt tőke s járuléki iránti végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés az időközben vagyonbuktott alperesnek tulajdonát képező Gömörmegyében fekvő következő ingatlanokra és pedig:

a) a filléri: 79. tkben A. 1. sor és 2 hrsz. alatt és 2 sor 50 hr. szám alatt foglalt kerülőház beltelek és kertnek 19/47. részére. — b) a filléri: 78. tkben A. 1. sor és 111. hrsz. alatt foglalt 262. h. 1455 négyszögöl tagosított erdő területre, a rajta lévő fákkal együtt. — c) a filléri: 78. tkben 2. sor 112. hrsz. és 3 sor. 154/6 hrsz. alatt foglalt 262. hold 561 négyszögöl tagosított erdő területre a rajta lévő fennálló faállománnyal együtt. — d) a szirki 35 tkben a. 1-8 sor számig foglalt tagosított rét, legelő és erdő 1448. hold 108. négyszögölnyi területre a fennálló fákkal együtt, a bányához vezető utakra vonatkozó e. 3. 4. 5. 6. 7. és 8. a. bekebelezett szolgalmi jognak épségben tartása mellett. e) A szirki 35. tkben A. 1-9. és 10 sor. 1213. 1214. 1215/a. és 1218. hrsz. alatt bányistye, bányatári és podbányi erdőrészekre, valamint ugyanazon sz. tjkben A. 1-11. vörösvágási pusztá 1. sor. sz. a. találató tagosított rét, legelő és erdőterületre összesen 604. hold 1138. négyszögöl az ezeken lévő fákkal együtt. — f) A szirki 35. tkben A. 1-11. vörösvágási pusztá 1420/a és 1421. hrsz. alatt felvett három épület tisztí és munkás lakások és más melléképületekre beépített felszerelvényekkel és ezen épületek által elfoglalt 3 hold 715 négyszögöl térséggel együtt kivéve a vaskohót, ennek tisztán bányajogi természetű jelleggel bíró felszerelvényeit. — g) a felfalusi 53. tkben A. 1. 1. és 2. sor sz. a. foglalt kőbánya nevű tagosított erdő birtokból a végrehajtást szenvedőt illető mintegy 47 hold 760 négyszögöl területű jutaléka az azon találató fennálló faállománnyal együtt. — h) a felfalusi 84. tkben A. 1. 1. sor 784. hrsz. alatt foglalt pusztá kőbánya nevű 78. hold tagosított erdő területre a rajta lévő fennálló fákkal együtt. — i) a visnyói 27. tkben A. 1. 1. sor. 784. hrsz. alatt foglalt 51. hold 1071. négyszögöl Szuranes pusztai tagosított erdőföld a rajta lévő fennálló faállománnyal együtt. — j) a visnyói 28. tjkben A. 1. 1. sor. 782. hrsz. alatt felvett 12. hold 1017. négyszögöl p. szuranesi erdő birtoknak végrehajtást szenvedőt illető fele részére az azon fennálló fákkal együtt. — l) a visnyói 33. tkben A. 1. 1. sor. 779. hrsz. alatt bejegyzett 35 hold 590 négyszögöl Sztrázs pusztai erdőterületre a rajta lévő faállománnyal együtt. — m) a visnyói 34. tkben A. 1. 1. sor. 777. hrsz. a. foglalt 108 hold 1210 négyszögöl Sztrázs pusztai erdő birtok a rajta lévő fennálló fákkal együtt, elrendeltetik, s annak megtartására határnapul és pedig a filléri ingatlanokra nézve 1882. szeptember 5. d. e. 10 órája Filléren, a szirki ingatlanokra nézve 1882. évi szeptember 6. d. e. 10 órája Szirken, a felfalusi és visnyói ingatlanokra nézve pedig 1882. évi szeptember 7. d. e. 10 órája Felfaluban és d. u. 3 órája Visnyón a község házában, azon hozzáadással tüzetik ki, hogy ezen határnapokon az ingatlanok kikiáltási áron alól is elfognak adatni, kikiáltási ár a) alatti ingatlanra 59 frt 84 kr. b) alattira 5977 frt c) alattira 11434 frt 50 kr. d) alattira 62978 frt 70 kr. e) alattira 24883 frt 60 kr. f) alattira 9976 frt 92 kr. g) alattira 1931 frt 20 kr. h) alattira 3158 frt 20 kr. i) alattira 2093 frt 60 kr. k) alattira 500 frt 20 kr. l) alattira 1385 frt 40 kr. és m) alattira 4471 frt o. é.

Árverezni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt bánatpénzül a kikiáltási árnak 10%-át készpénzben a kiküldött kezébe letenni.

A vételárnak első 1/3-át az árverés jogerőre emelkedésétől egy hónap, a második 1/3 része két hónap, és harmadik 1/3. része pedig, melybe a bánatpénz is betudandó lesz három hónap alatt az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt a rimaszombati m. kir. adókvivatalnál mint letéti pénztárnál lesz fizetendő.

Az árverési feltételek a rimaszombati kir. tkhatóságnál és a filléri. szirki, felfalusi és visnyói községek előljárásaiknál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kir. tszék mint tkhatóság Rimaszombatban, 1882. április hó 28-án.

1-3

Marton. kir. tszéki elnök.

'CSIZI' jod- és brom-ásvány-

viz, egészen friss töltésű, ez idő szerint nagyban és kicsinyben alóljegyzett zárgondnoknál Rimaszécsben kapható.

Ugyancsak nála kérdezősködhetni a Csizi fürdőre vonatkozólag.

Lamos Lajos,
a csizi jodforrás zárgondnoka.

1981. sz.

tk. 882.

Hirdetmény.

Rimaszombati kir. tszék mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint **rimaszombati takarékpénztár** felperesnek 150 frt tőke iránti végh. ügyében, végh. árverés **Veres András** kerekgedei 27. és 79. sz. tk. foglalt birtokára elrendeltetik s annak megtartására 1882. augusztus 7-én d. e. 10 órája Kerekgede községben a község házában kintüzetik, mely határnapon a kérdéses ingatlanok a kikiáltási áron alól is elfognak adatni. — Kikiáltási ár a kerekgedei 27. sz. tk. foglalt birtok illetőségére 160 frt, a kerekgedei 79. sz. tk. foglalt illetőségére 536 frt 50 kr.

Árverezni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a kikiáltási árnak 10%-át bánatpénzül készpénzben a kiküldött kezébe letenni. — A vételárnak fele 30 nap, másik fele 60 nap alatt az árveréstől számítandó 6% kamatokkal a rimaszombati kir. adóhivatal mint letéti pénztárnál fizetendő lesz. — Az árverési feltételek a rimaszombati kir. tszék mint tkvi hatóságnál és a kerekgedei községi előljárásnál hivatalos órák alatt megtekinthetők. — Kir. tszék mint tkvi hatóság Rimaszombatban, 1882. április 24-én.

Marton. kir. tszéki elnök.

GUTJAHR és MÜLLER

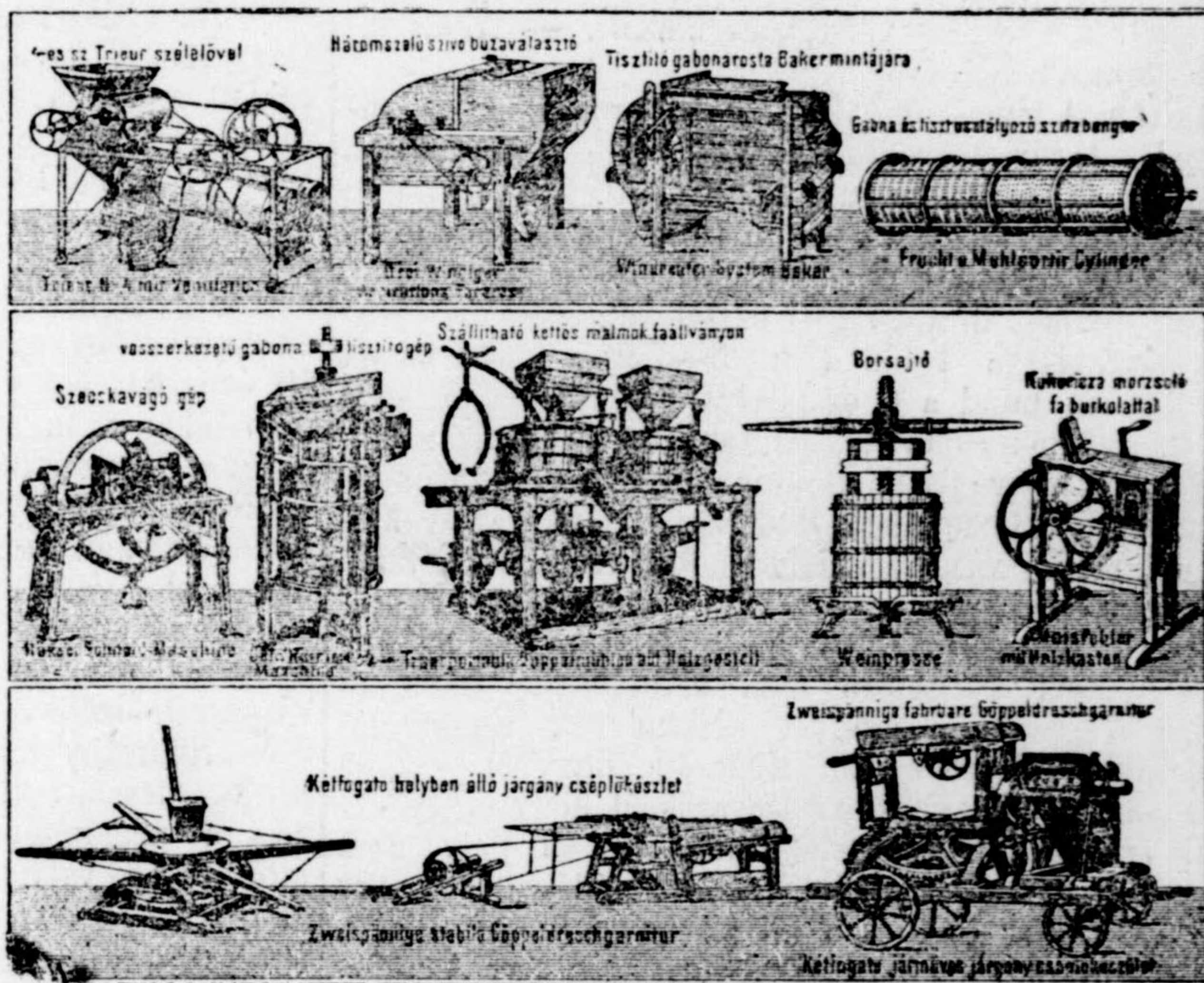
(ezelőtt BROGLE J. és MÜLLER.)

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár

Budapesten: a Margithid közelében.

Ajánlják szolid szerkezetű és javított gyártmányukat, mint:

Trieurök gazdaság számára: Járgány-cséplőgépek. Szelelő-rosták. Kukorica-morzsolók. Szeckavágók és Borsajtók.

Különlegességek malmok számára: Dupla malmok. Malom Trieurhengerek. Gabona-osztályozó hengerek. Koptatógépek. Daraválasztógépek. Tararók (Detacherök).

Malom-alkatrészek: u. m. Transmissiók. Szíjkerekek.

Rostalemezek: Cséplőgéprosták. Liszthengerszítők. Koptató-lemezek. Ráspoly-lemezek stb.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Gyári raktár és képviselőség: Rimaszombatban **SOJKA J.** urnál.

4-30

Üzlethelyiség változtatás.

Mélyen tisztelt közönség!

A nagy kiárlásom tartama alatt irányomban tanusított bizalmáért és tömeges látogatásáért hálás köszönetemet nyilvánítva, immár van szerencsém arról értesíteni, hogy üzletemet a főtéren 13-ik sz. a. lévő ujonnan épült saját házamba tettem át.

Czél- és korszerűnek találván új üzletemet korszerű árukkal öregeíteni, a leghirnevesebb gyárakban tevén tetemes bevásárlásokat, mely alkalommal a mostan uralgó divatra, ruha- és diszkelmeket illetve, kiváló figyelmet fordítva, azon kelemes helyzetbe vagyok, hogy a n. é. közönség e téren nyilvánuló követelményének nagy mérvben megfelelhettek.

Főgyekeztem továbbá oda lesz irányozva, hogy a már eddigelő irányomban tanusított bizalmát nem csak hogy továbbra is megtarthassam, hanem jó minőségű czikkek illendő árért való kiszolgálása által mindinkább fokozhassam.

Rimaszombat, 1882. május 20-án

Maradtam a n. é. közönségnek

kész szolgálja

4-4

Engel Adolf.

BROGLE JÓZSEF,

3-15 gép- és rostalemez-gyára Budapestben.

Gyár: váczkut az osztr. állam vaspálya közelében. Raktár: váczkürüt 68. sz.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon kintüntetett javított gyártmányait, mint:

Trieuröket változó rostával

Tisztítógépeket szelelővel

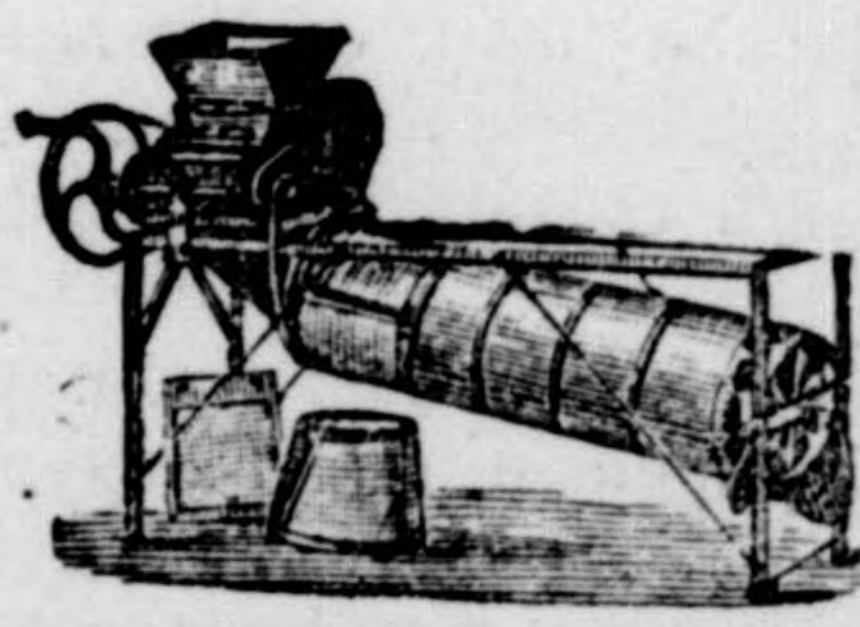
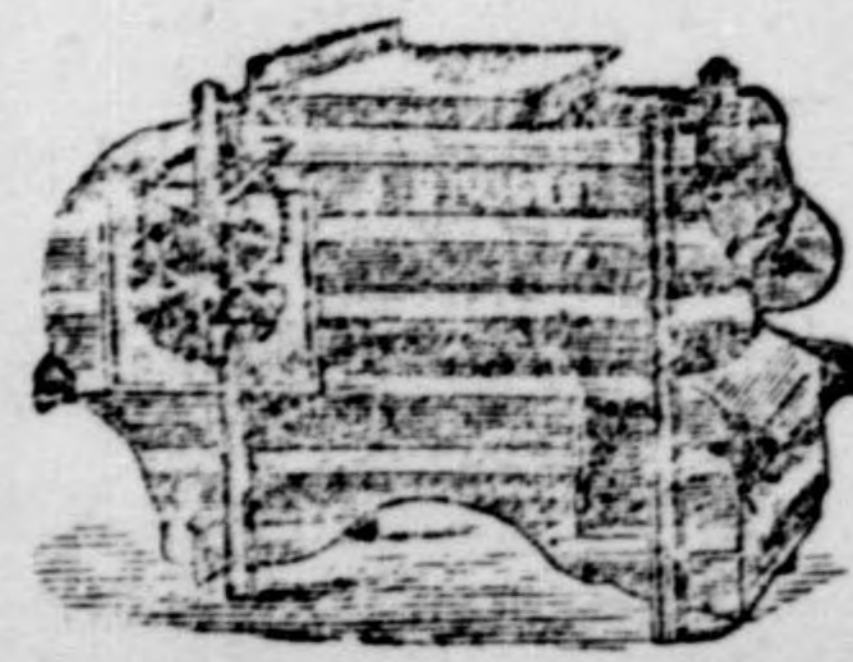
különlegességek **malmok**

számára 28. 466. szám alatt

szabadalmazott **hármaské-**

ket, cséplőgép-rostá-

kat, lyukasztóp- és ha-

sított lemezeket, vas, aczél és horganyból, valamint mindennemű gazdasági gépek és szereket. — **Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.**